

fen. Men dette beviser Intet, thi det kommer ikke an paa at faae færre eller flere Skrifter straffede, det er slet ikke Mængden, hvorpaa det berøer: Ingen vil paastaae, at det er et større Tab for Literaturen, at 10 slette Skrifter blive undertrykte, end at eet godt Skrift bliver undertrykt. Bestemmelsen i Endringsforslaget har derimod det Fortrin for de ærede Forslagsstilleres, at den ved at gjøre Grændserne svævende og ubestemte gjør det muligt for Domstolene at lade et ustraffeligt Skrift slippe for Straf, hvilket derimod ikke vil være dem muligt efter de Herrers Forslag. Endelig har den ærede Ordfører bemærket, at de af mig som Exempler anførte Skrifter dog ikke vilde kunne drages ind under Straffebestemmelsen (hvilket da kun vilde være Beviis for, at jeg havde valgt uheldige Exempler); han meente nemlig, at der igjennem disse Skrifter gaaer en dyb Agtelse for Sædelighed. Dette kan man nu ikke saaledes sige om et Skrift, ubeseet; jeg troer, at den ærede Ordfører godt kunde have været bekjendt at erklære, at han idetmindste ikke kjender det ene af de af mig anførte Skrifter, nemlig Apuleius's; jeg er ganske vis paa, at han, efter at have gjort sig bekjendt med det, ikke vil sige, at der igjennem dette Skrift gaaer en dyb Agtelse for Sædelighed. (Dankjer: Nei, det kjender jeg ikke, jeg tænkte kun paa Horats's Satirer).

Cultusministeren: Den Paragraph, om hvilken jeg skal tillade mig at sige et Par Ord, er § 8; jeg skal anbefale denne Paragraph til Antagelse, og finder mig specielt opfordret dertil ved den Gang, som Discussionen om den har taget. I hvad jeg skal sige til dens Anbefaling, skal jeg for en stor Deel slutte mig til hvad der igaar blev udtalt paa Proponentens Begne af den Rigsdagsmand, som fører Ordet for den. Paragraphen er bleven angreben baade som unødvendig og som utilstrækkelig. Hvad angaaer Unødvendigheden, saa blev der udtalt, at Religionen forsvarer sig selv, ja ganske vist! Det er ikke Religionen i Almindelighed, som nogen Statslovgivning skal gaae ud paa at forsvare og vedligeholde; men Statens Love skulle værne om det religiøse Liv i det Enkelte,

den skal ikke tillade, at Grundvolden for den religiøse Betragtning og det sædelige Liv i Staten selv letfindig undergraves, og den skal paa den anden Side skaffe Borgerne i Staten en Sikkring for, at der ikke tilføies dem den dybeste Krænkelse, ved letfærdig Spot med hvad der er dem helligt. Det er altsaa fra disse to Sider, at jeg troer, Paragraphen er nødvendig, om den end ikke er nødvendig, for at forsvare de religiøse Sandheder i og for sig og deres Liv i Menneskeheden i Almindelighed. Og naar man spørger om, hvorledes der skal virkes til et saadant Forsvar, saa er det Allersørste, at Staten i sin Lovgivning vedkjender sig Vigtigheden og Betydningen af Sædelighed og Religiositet, og erklærer, at det ikke maa tages let med disse Gjenstande; dette gjælder da ogsaa med Hensyn til den anden Deel af Paragraphen, der er rettet imod utugtige Skrifter, hvilket atter fører hen til den anden, modsatte Side af Angrebet, at den skulde være utilstrækkelig. Afgjørelsen af, hvorvidt en saadan Paragraph er utilstrækkelig eller ei, berøer just ikke paa den Enkeltes Betragtning af hvad der er rigtigt og helligt, men den berøer væsentlig paa, hvormeg man antager, at der ved Loven kan virkes, og saa kunne Anskuelserne blive meget forskellige mellem Mænd, der iøvrigt respectere fuldkommen det Samme og ønske det hævdet; men hvad der er af største Vigtighed, det er, at det, man vil have hævdet og sikret, i det Ringeste ikke forbigaaes af Statens Love. Forøvrigt vil man saameget mere forgjæves bestræbe sig for at opnaae just den Grad af Sikkerhed og Ukrænkelse, som man i den Henseende stræber efter, som det just ved Trykkesfrihedsfager nødvendigviis ganske anderledes end ved de fleste andre Sager, maa beroe paa Domstolenes Besskaffenhed, hvorledes Loven bliver gennemført, og paa en saadan Besskaffenhed af Domstolene, der slet ikke berøer paa Dommernes Redelighed eller Uredelighed, men paa den hele Betragtningssmaade og Opfattelse af Livet og af de omhandlede Gjenstande, der til enhver Tid gjør sig gjældende i Staten; og navnlig maa man tage Hensyn til, at den Tid kan og vil komme, hvor Trykkesfrihedsfager ville henhøre for Rævninger.